

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет
Кафедра пропедевтики дитячих хвороб

ПЕДІАТРИЧНА ПАЛІАТИВНА ДОПОМОГА В ПРАКТИЦІ ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА

*Навчальний посібник
для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти
за спеціальністю «Фізична терапія»*

Львів
Видавець Марченко Т. В.

УДК 616-053.2-039.75(075.8)

П24

*Навчальний посібник рекомендований до видання
Центральною методичною радою Запорізького державного
медико-фармацевтичного університету
(протокол № 11 від 28 травня 2024 р.)*

Автори:

**Іванько О. Г., Пащенко І. В., Пацера М. В., Соляник О. В.,
Підкова В. Я., Дейнега В. А.**

Рецензенти:

Т. Е. Шумна – д-р мед. наук, професор, завідувачка кафедри акушерства, гінекології та педіатрії Європейського медичного університету, м. Дніпро;

М. О. Гончарь – д-р мед. наук, професор, завідувачка кафедри педіатрії №1 з неонатологією Харківського національного медичного університету.

П24 Педіатрична паліативна допомога в практиці фізичного терапевта : навчальний посібник / О. Г. Іванько, І. В. Пащенко, М. В. Пацера [та ін.]. – Львів : Видавець Марченко Т. В.– 112 с. : іл.

ISBN 978-617-8194-29-1

Навчальний посібник надає основи знань про паліативну терапію та принципи організації догляду за невилковно хворими пацієнтами.

На підставі матеріалів, викладених в посібнику, які ґрунтуються на даних міжнародного та власного досвіду, визначені принципи та технології впровадження ПТ в педіатрії.

Даний посібник призначений для використання студентами-магістрантами ФТ та практичними фахівцями, які впроваджують принципи паліативної терапії в міждисциплінарних командах та надають допомогу нужденним.

УДК 616-053.2-039.75(075.8)

ISBN 978-617-8194-29-1

© Іванько О. Г., Пащенко І. В., Пацера М. В.,
Соляник О. В., Підкова В. Я., Дейнега В. А.
© Видавець Марченко Т. В.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Сучасне уявлення про паліативну допомогу та терапію в педіатрії.....	5
Нормативне врегулювання принципів догляду за паліативними пацієнтами.....	6
Структура і складові паліативної допомоги.....	8
Лікування симптомів	21
Гідrataція та харчування	25
Догляд за кінцем життя.....	38
Засоби догляду за тяжкохворими пацієнтами.....	47
Загальні рекомендації щодо надання догляду за паліативним пацієнтом вдома.....	62
ПІСЛЯМОВА.	
Про необхідність формування у медичних працівників емпатії та комплайенсу.....	64
ДОДАТКИ	67
Додаток 1.	
Детальний перелік станів, що обмежують життя дітей.....	67
Додаток 2.	
Оцінка S-LANSS для виявлення невропатичного болю.....	83
Додаток 3.	
Шкала ознак і подолання болю PedsQL-3.0	85
Додаток 4.	
Опитувальник sf-36.....	88
Додаток 5.	
Хартія прав дитини, яка помирає	94
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	109

ПЕРЕДМОВА

Навчальний посібник надає основи знань про паліативну терапію та принципи організації догляду за невиліковно хворими пацієнтами.

Педіатрична паліативна допомога або терапія є міждисциплінарною співпрацею медичних працівників, спрямованою на покращення якості життя усіх дітей з небезпечними для життя станами, а також їх сімей. Вона фокусується на запобіганні та полегшенні страждань, незалежно від стадії захворювання і всебічно вирішує фізичні, психосоціальні та духовні потреби дитини та її сім'ї. Хоча принципи паліативної допомоги однакові для дітей та дорослих, здійснення допомоги дітям істотно відрізняється через різні когнітивні здібності та емоційну зрілість дитини чи підлітка; відмінності у причинах небезпечного для життя захворювання та виникаючих емоційних та психологічних проблемах тяжкохворих дітей; необхідність спілкування з дитиною її батьками, а в деяких сім'ях – з братами та сестрами.

Актуальність посібника полягає в тому, що питання паліативної терапії майже не висвітлюються в сучасних академічних планах підготовки здобувачів медичної освіти. Однак у реальному житті фахівець з фізіотерапії може бути залученим до співпраці у міждисциплінарній команді з паліативної терапії. Знання цієї теми забезпечить мотивацію здобувача освіти за спеціальністю фізична терапія щодо знайомства, а в майбутньому і засвоєння та практичного застосування принципів паліативної терапії у дітей.

Новизна, актуальність та практична значимість навчального посібника полягає в тому, що на підставі матеріалів, викладених в посібнику, які ґрунтуються на даних міжнародного та власного досвіду, визначені принципи та технології впровадження ПТ в педіатрії. Навчальний посібник призначений для використання студентами-магістрантами ФТ та іншими практичними фахівцями, які впроваджують принципи паліативної терапії в міждисциплінарних командах та надають допомогу нужденним.

Підготовлений для фізіотерапевтів вперше в Україні.

Навчальне видання

**О. Г. Іванько, І. В. Пащенко, М. В. Пацера, О. В. Соляник,
В. Я. Підкова, В. А. Дейнега**

ПЕДІАТРИЧНА ПАЛІАТИВНА ДОПОМОГА В ПРАКТИЦІ ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА

Навчальний посібник

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура PT Serif. Умовн. друк. арк. 6,51.

Видавець Марченко Т. В.
м. Львів-53, 79053, Україна, тел.: +38 (050) 370-19-57
e-mail: magnol06@ukr.net
<https://magnolia.lviv.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України.

Надруковано у друкарні видавця Марченко Т. В.